

מה אשיב לה'

שנה ז | גליון 327

פרשת נח תשפ"ז

דבר העיון

תיבה מול מבול. מאז, ועד תשפ"ז

ההסתה היתה חמורה, וחסרת מעצורים. כבר שנים מלעזים עליו, לועגים לו, מציקים, מפריעים ונלחמים נגדו. טוענים שהוא פריזי, שהוא דעת יחיד הפועל נגד כל העולם, שאינו נכנע לתכתיבי הזמן, כבר שנים שנלחמים עימו בכל הכח. מפריעים. מתריסים. מפגינים. מונעים ממנו מלהיכנס לשם, ולא בוחלים בשום אמצעי.

למעשה הם הקימו קואליציה של ממש כנגדו. הם הרימו קמפיין של שנאה והסתה, ועמדו כגוש, כדי למנוע ממנו לקיים את הציווי הקדוש שבו הצטוו. לקיים את העולם. והם אינם יודעים, שביום פקודה, המקום הבטוח, המציל והמגונן, הוא המקום עליו הם נלחמים כבר שנים. שם ההגנה. שם הביטחון. שם החיים.

שם, בתוך תיבת נח. שם העולם ממשיך את קיומו. וכך אחרי מאה ועשרים שנה נח עומד בגאון מול העולם, לא ממצמצם ולא מתנצל. יודע את תפקידו בעולם. יודע שבמעשיו, הבניה והשמירה על 'תיבת נח' שלו, הרי הוא מקיים את העולם כולו, ומבשר את המשכיות הקיום בעולם.

ואחרי שכל ההסתה שלהם לא הצליחה, ותיבת נח נשמרת בטהרתה, וכל הקיצוצים והגזירות והמניעות לא מזיזות אותו משם בכהוא זה, הם מאיימים עליו להרוג אותו כשיכנס לתיבה, ולשבור את התיבה.

והי אחר המבול. והתיבה ניצלה. ממשיכה את הדרך, בגאון. והדברים נושקים לדורנו, עת נאבקים אנו על פך השמן הטהור, על תיבת נח - אלו הישיבות הקדושות שבדורנו.

והבחירה של נח, לעשות רצון ה', היא בחירה לדורות. כשאנו עומדים לפני מערכה גורלית, ישנם שידגישו את חשיבותה למען שמירת מעמד בני הישיבות, ישנם שינופפו בחרב הגזירות והקיצוצים. ויש המתלבטים באיזה טיעון לנופף. ובאמת שניהם נכונים. שכן הקב"ה מצוה על נח את הקמת התיבה, ומכניס שם למשוואה את 'הקיימות' את ברית אתך, לא פחות מזה. ועל מה הברית? 'על הפירות שלא ירקבו, ושלא יהרגוהו רשעים שבדור'. היינו שהקב"ה צריך להפעיל את 'הקמת הברית' עבור שני עניינים, כלכלי (פירות שלא ירקבו) ומהותי (שלא יהרגוהו). כי למען קיומו של נח בתיבה, למען קיום רצון ה' והמשך החיים העולם, צריך גם את השמירה מסכנת האויבים הרודפים המנסים לעצור, לכלוא, למנוע, ולהפריע, וגם מגזירות כלכליות דרקוניות המכלות כל חלקה טובה, דיו, מעונות, תקציבים והטבות, בבחינת 'על הפירות שלא ירקבו'.

אותו גוש שניסה למנוע מנח להיכנס לתיבה, כלל את כולם. גם אלו שנראו כמאירי פנים בעת בניית התיבה, אלו שניסו לשכנע אותו שהעולם לא כ"כ גרוע, ואולי כדאי שישפיע על הסביבה, בסוף כולם התאחדו למולו, לגדעו מעץ החיים. רק

המשך בעמוד ג' <<<

תיבת נח – הישיבות הקדושות

אומרים בשם ה'סבא מגובהדרדוק', מרן הגאון רבי יוסף יואל הורביץ זצ"ל, שהישיבה כיום היא 'תיבת נח של דורנו!' שכן הישיבה היא המטריה המגוננת ממי המבול של הרחוב.

הסכנות הרוחניות הקיימות ברחוב הן עצומות. ההליכה בשרירות לב, המושגים הקלוקלים, האידיאולוגיות הזרות והמנוכרות ושלל התאווות החומריות – הם המפריעים הגדולים ביותר לעלייתו הרוחנית של בן תורה. לכן כנגד זה מהווה המסגרת הישיבתית עוגן הצלה של ממש!

מרן הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, רבה של ירושלים, היה אומר, שאם פעם בזמנים ההם היו צריכים ישיבות בכדי להעמיד גדולי תורה, כדי שיצמחו במעלות התורה וקנייניה, כיום הצורך בקיום הישיבות הוא הרבה יותר חיוני ודחוף – כדי שישארו שומרי תורה ומצוות כתיקונם.

כידוע מרן ה'חזון-איש' זצ"ל השיב לשאלתו של הרבי בעל ה'דברי יואל' מסאטמאר זצ"ל, מדוע אין מקיימים בדורנו את דברי הרמב"ם (הלכות דעות ו, א) כפשוטם, שכתב שיש לברוח למערות ולמדברות מיישוב שמנהגיו רעים ואנשיו חוטאים? השיבו ה'חזון-איש' בזה הלשון: "הישיבות הקדושות הן הן המערות והמדברות של דורנו!"

ומסופר, שאכן לאחר ששמע הרבי מסאטמאר דברים מפורשים אלו יוצאים מפי מרן ה'חזון-איש', הוא התמהמה תקופת מה לפני שעזב את העיר בני-ברק, עד שרכש בה אדמות להקים עליהן את הישיכון החסידי 'קרית יואל', כשבמרכזו מתנוססת לתפארה הישיבה הגדולה של סאטמאר.

במבט של שנים לאחור, רואים אנו בעניין עד כמה צדקו דבריו של ה'חזון-איש'. כיצד למרות הרוח העזה של החילונים, והשנאה הגוברת של עמי הארצות, שביקשו בכל הדרכים להחליש את לימוד התורה, לסגור ולצמצם את מספר חובשי בית המדרש, הם נכשלו במזימתם. בני התורה הלכו והתרחבו כל העת בזכות הישיבות הקדושות, ובתי המדרשות גדלו בהם תורה ויראה.

הישיבה כמו תיבה, היא כמין 'בריאה חדשה', נפרדת במהותה ובתכליתה מהעולם החיצון. מבצר חזק וחסין מרוחות זרות והשפעות שליליות. הישיבה אינה שואבת את רוחה ואת כוחה מהעולם החיצון. אלא יונקת ישירות ממקור הטהרה והקדושה, כי רק כך יש לה קיום מול העולם החומרי והתאווני.

בספר 'שימוש של תורה' מובא ממרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל, שהיה רגיל לומר כך: "אינכם יודעים עד כמה הרחוב היהודי בדור הקודם היה ספוג באווירת קדושה ויראה טהורה, עד שאווירה טהורה זו היתה נסוכה גם בבתי בעלי בתים פשוטים. מה סוד הדבר? התשובה היא כי אז האוויר היה נקי! האווירה ברחוב היהודי היתה זכה וטהורה. היה זה בטרם הצליחו מסיתים ומדיחים להרוס כל חלקה טובה. כל יהודי ידע מה חובתו בעולמו, בז לערכי החומר, וחילש לעשות רצון אביו שבשמים."

"אבל היום, הרחוב מלא ארס וכפירה, שאיפות ורצונות, המסיחים את הדעת מחובתנו בעולמנו, והאווירה הזו חודרת לכל מקום, גם למקומות המגורים שלנו, ועלולה לגרום השפעה מסוימת אף בקרב שומרי המצוות והחרדים. לכן הצלתנו רק במקומות התורה בישיבות ובכוללים! הם בחינת תיבת נח של דורנו! אבל מי שאינו מעוגן בחיי תורה – שאינו מסתופף בצל סביבה תורנית מחוסנת, אזי עלול חס ושלום להיפגע."

שאלו פעם את רבינו מרן הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, בעל 'שבט הלוי', על דבר העובדה המפורסמת אודותיו, שבבחרותו עת למד בישיבת 'חכמי לובלין' בפולין, לא יצא מפתח הישיבה כלל, במשך שנה וחצי!

ושאלו: כיצד היה מסוגל לכך? השיב הרב וואזנר בפשטות עצומה ובענוה: "אדרבה תאמרו לי אתם שבביל מה הייתי צריך לצאת? הרי הישיבה מכילה כל מה שכן ישיבה זקוק לו בשביל מה צריך לצאת?!" זה היה כל כך ברור אצלו, כדבר מתבקש ומובן מאליו, עד שלא ראה בכך כל שבח או גדולת מיוחדת. (אצורותיהם אמלא)

מהי ישיבה? ישיבה, זה לא עוד מושג. זהו עולם. זהו לא עוד מקום. זוהי טריטוריה. "בית היין" – כך הגדיר פעם הגאון רבי שמואל רחובסקי זצ"ל, ראש ישיבת פוניבז', בחריפות אופיינית, את עולמה של הישיבה. "הישיבה", הטעים, "היא מרתף גדול של יין – שכל מי שנכנס בשעריה כבר משתכר מריחה הנודף."

צאת השבת 6:41

שקיעת החמה 6:09

הדלקת נרות 5:39

סוף זמן קרי"ש 8:49 9:34 הפטרה "רני עקרה"

פנינים

♦ **אלה תולדות נח** יש מרבתינו דורשים אותו לשבח ויש שדורשים אותו לגנאי. ואמר רבי מאיר מפרמישלאן: רש"י בדבריו "ויש דורשין אותו לגנאי", מלמד אותנו שאין עצה ואין בתונה כנגד בעלי לשון הרע, אפילו צדיק תמים אינו ניצל מהם, שהרי התורה מעידה על נח איש צדיק תמים היה ואעפ"כ היו כאלה שדרשו לגנאי. עוד מדייקים, שרש"י שדקדק בלשונו, שאצל הדורשים לשבח כתב "יש מרבתינו דורשין אותו לשבח", אלה שדורשים לשבח קורא אותם בלשון רבותינו ומהם יש ללמוד, ואילו אצל ה"ש שדורשין לגנאי", לא כתב שרש"י "רבותינו" ודל.

♦ גם הרה"ק רבי יחזקאל מקוז'מיר זי"ע היה שואל: הייתכן? היאך זה אפשר לדרשו לגנאי, שהתורה עצמה מעידה עליו "נח איש צדיק תמים היה"? אלא מוכרחים לומר שאין אלה שדורשים אותו לגנאי סותרים את האמור בתורה על נח "איש צדיק תמים היה". דווקא את הצדיק התמים, את מנהיג הדור האמיתי יש דורשים לגנאי, יש לו מתנגדים רבים, כי הוא איש שלא פוחד לומר את דעתו בכל מצב שהוא... כי זה שדורשים אותו רק לשבח, סימן שאינו מוכיח את בני דורו, אלא הולך הוא עם הזרם. מחניף לכולם ובגלל נוחיותו הוא חי בשלום עם כל אחד

♦ בספר פרדס יוסף מיישב את השאלה למה באמת דרשו לגנאי אם אפשר לדרוש לשבח? על פי משל: לגביר אחד היתה בת יחידה שהגיעה לפרקה. כל השידוכים שהציעו לו לא נשאו חן בעיניו. הוא רצה חתן מושלם בכל המעלות. פעם אחת הציע לו שדכן בחור 'בלי חסרונות', וסמארהו העשיר נבהל ונשתומם כי היה הבחור סומא, חירג, חרש ואילם. אמר לו השדכן הנה רצית חתן בלי חסרון וזה הוא בלי חסרון. כי חסרון יש לומר רק על מי שיש לו מעלות, ונח היה מאלה שהיו לו גם חסרונות ...

♦ קורונה בחטא המבול? "כי השחית כל בשר" רבי עזריה בשם ר"י בר סימון אמר, הכל קלקלו מעשיהן בדור המבול, הכלב היה הולך אצל הזאב והתרנגול היה מהלך אצל הטווס, הדא הוא דכתיב "כי השחית כל בשר", השחית כל אדם אין כתיב, אלא כי השחית כל בשר. מבואר במדרש שאף בהמה וחיה ועוף השחיתו דרכם. לכאורה איך נעשו הבהמות מושחתות, בשלמא בני האדם ולומדים אחד מהבדיר, אך היאך הבהמות למדו את ההשחתה מבני האדם? ב"פנינים משולחן גבוה" הביא בשם רבי חיים סגלוביץ מו"צ בולנא, שחטאות האדם הם בדיוק כמו מחלות מבוקות, מעכירות את האויר ומרעילות אותו בחידקי החטא. ההשחתה של האדם היתה כל כך חמורה, שגם כל החי בבריאה נשם אויר נגוע ונדבק במחלה, והשחית אף הוא דרכו על הארץ.

♦ **"כי מלאה הארץ חמס"** לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל. מסופר, כי פעם ישבו תלמידים בביתו של רבי חיים מברסק והסבו לסעודת מצוה. בטעות, אחד התלמידים משך את המפה וכל הכלים נפלו לרצפה, ובהלו התלמידים. אמר להם רבי חיים אל תחששו, תרימו את הכל ותראו ששים דבר לא נשבר. בדקו ומצאו שאכן כך. לתדהמתם אמר להם, אין פה לא נס ולא מופת. מקובלנו מרבי חיים וואלוז'ניר, כי נס הבא לאדם בניקיון כפיים, בטוח הוא מכל זק רע. כלים אלו באו מכסף כשר לחלוטין ללא חשש גזל, ע"כ מובטחני שלא יינקו.

♦ **ויאמר ה' לנח בא אתה וכל ביתך אל התיבה** אמר הרה"ק רבי משה מקוברין זי"ע: א: כשאתה אומר מלה קדושה, דיבור של תורה ושל תפילה, היכנס אתה וכל רמ"ח אבריו וש"ה גידך אל התיבה, היא המלה. עמד לידו אחד ושאל: איך אפשר לו לאדם גדול להיכנס לתיבה קטנה? השיב הצדיק ואמר: אדם הרואה את עצמו גדול מתיבה אין אנו מדברים ממנו כלל.

♦ **"וכפרת אותה מבית ומחוץ בכפר"** רבי עזריאל הילסהיימר רבה של יהדות גרמניה, היה צריך להגיע לבית תיפלה פרומי ולהשתתף בדרשתו של הרבאי המקומי, לאחר הדרשה של הרבאי ניגש הגבאי אל רבי עזריאל ושאל אותו מה כבודו ואמר על הדרשה של "הרב" שלנו. אמר לו, בדרשתו הוא תירץ לי תירוצ על קושיא שכבר קשה לי כמה שנים. בספר קהלת בפרק ד' מוזכרים כל העיתים. "עת ללדת ועת למות", "עת לטעת ועת לעקור נטוע", "עת להרוג ועת לרפא". "עת לפרוש ועת לבנות". לכל דבר והיפוכו, יש גם האמצע.

המשרה, וטענתם היתה כיון שברלין היא עיר של משכילים, הוא לא ירגיש שם בנוח. ר' צבי הירש ברלין החליט לשלוח שליח מיוחד שיתנה על קנקנם של בני העיר, והטיל את המשימה על אחד ממקורביו. זמן קצר לפי הנסיעה, התחרט ר' צבי הירש והחליט למנות מישוהו אחר, יהודי "מתקדם" קצת. וכשקורביו תמחו עליו, הסביר כך: אחרי המבול, כשרצה נח לדעת אם הוטבו פני העולם, שלח תחילה את העורב ולא את היונה, ומדוע? שאם היה שולח את היונה, הוא לא היה מגיע לחקר האמת. ה"יונה" לא היתה מבחינה ברעשים, ואפילו אם היו קיימים הם היו מסתירים את פרצופם האמיתי מפני היונה התמה והכשרה, ומעמידים פני יראים ושלמים. לכן שלח את העורב, את העוף הטמא, את העורב יראו כאחד משלהם ולא יעמידו פנים, וכך יעלה בידו לראות את פרצופם האמיתי.

♦ **טרף בפיח** אומר אני שזכר היה [רש"י]. אומר רבי אייזל חריף בדרך צחות, כי היונה חזרה לעת ערב עם עלה זית בפיח, א"כ לא יכלה היונה להוציא הגה מפיה כל היום, ולא יתכן אצל נקבה שיעבור עליה כל היום בשתיקה.

♦ **"וישת מן היין וישכר"** מסופר על רבי אברהם אביש מפרנקפורט בעל "ברכת אברהם" שנתן מכתב המלצה למשולח אחד נצרך, שבנותיו הגיעו לפרקן. לאחר זמן התברר שאדם זה נותן עינו בכוס, והכסף שחסך הלך לשתיית משקאות חריפים, והתגולל ברחובות וכתב ההמלצה בכיסו. באו לו אביש וסיפרו לו. אמר להם, כעת מובן מדוע אומרים "שיכור כלוט", והלא נח השתכר לפניו, אך לוט שהיולו בנות להשיא ובכל זאת השתכר, זהו שיכור ...

♦ **וישת מן היין וישכר** לכאורה, הלא כתוב "ויין ישמח לבב אנוש"? ומתרצים בדרך צחות, ר"ת אנוש א"בכר נ"יטש ו"וערן נ"יכור [ובתרגום, רק שלא תהיה שיכור]. עוד מפרשים על זו הדרך, "יש דורשין אותו לשבח, יש אומרים שיש [יין שרף] הוא תמיד שבת, וי"א שיש הוא תמיד לגנאי.

♦ **"ויחי תרח שבעים שנה ויולד את אברם את נחור ואת הרן"** בגמ' בבא בתרא [צ"א]. אמרין שאמו של אברהם אבינו נקראה 'אמתלאי' בת כרנבו' ואמו של המן הרשע נקראה 'אמתלאי' בת עורבתי', והסימן לזכור את השמות הינו אברהם היה טהור, אמו נקראה כרנבו' - כרים' לשון צאן שהם טהורים, אך המן שהיה טמא נקראה אמי' על שם עורב, שהינו עוף טמא. בספר "פחד יצחק" [ל"ר] למופנטי ערך אברהם] כתב שם אמו דאברהם 'אמתלאי' בת כרנבו', מצאתי בספר ישן, אימיה דאברהם, הוואמרה הלש פגמים לפני השלטון, ימצא חן בעיניו. וז"ל ב"עבודת הקודש" וז"ל: סגולה להולד לפני מלך או שר ומושל, יאמר טו"ב פעמה אמתלאי בת כרנבו קודם שיעמוד לפניו. בספר "לפיד האש" מובא סיפור מבעל המעשה ר' אליעזר שטייטס, ששרד את השואה, שסיפר שנקלח מקלויזנבורג ל"י ההונגרים לעבודת כפיה, באתי אליו להיפרד ולבקש ברכה שאשאר בחיים, והרבי הורה לי בתורת סגולה שלוש דברים, שאזהר מאד בכיסוי ראשי, ובגטילת ידיי, וללוש בכל עת צרה את המלים "אימיה דאברהם אמתלאי בת כרנבו, יבוא המלך והמן היום, אלקא דרבי מאיר ענני", וכה אמר לי בהושיטו את ידו לברכת פרידתנו: אם שלש אלה תעשה ישמרך אלקים ותיצלל וכך הוה.

♦ **"והנה עלה זית טרף בפיח"** "אמרה יהיו מזונותי מורוין כזית בידו של הקב"ה ולא מתוקין כדבש בידו בשר ודם" רש"י. דין תורה הגיע לפני רבה של לעמבערג. חתן וחותנו. החתן טוען: "חותני הבטיח לי שאהיה סמוך על שולחנו ויספק את כל מזונותי לאחר הנישואים, כדי שאוכל לשקוד על תלמודי ואהיה בקי בכל הש"ס. עתה הוא חוזר בו מהבטחתו ורוצה שאצא לעבוד ואמצא את מחייתי בכוחות עצמי. הפנה רבה של לעמבערג את מבטו אל החותן ורצה לדעת מה הוא מבטיח על טענת החתן. "משנה מפורשת היא, 'הצטדק החותן, טוב תלמוד תורה עם דרך ארץ'. אין זה מתאים שחתני ירצה ללמוד את הש"ס תוך שהוא עובר על משנה מפורשת ... "צודק הנך בדבר המשנה שציטטת", שטף חיוך את פני רבה של לעמבערג בדברו אל החותן, "אולם מוטב לך לחשוב שנית מה הנך מעדיף: חתן שבקי בכל הש"ס ורק על משנה אחת לא יהיה לו תירוצ הולם, או חתן שבקי במשנה אחת ובכל הש"ס כולו יהיה בור ורע הארץ ..."

למשל, עת ללדת ועת למות, יש אמצע, החיים. עת מלחמה ועת שלום - יש את האמצע זמן של שביתת נשק. אבל איזה אמצע יש בין עת לחשיות ועת לדבר, הרי כשהאדם שותק הוא אינו מדבר וכן הפוך. אבל היום הקושיא נפתרה לי. אפשר לדבר ולא לומר כלום ... אח"כ לקח אותו לסיוור בבית תיפלות, וגם שם שאל הגבאי את הרב מה הוא אומר. ענה להם, ממש תיבת נח. הגבאי כבר שמח, ממש תיבת נח שבזכותו ניצלו מהמבול. אמר לו הרב, לא כמו שאתה חושב, בתיבת נח כתוב וכפרת אותה וכו', וגם אצלכם הכפירה נראית הן מבפנים והן מבחוץ. סיפור זה היה בתחילת דרכה של הרפורמה, כשעדיין הם התפללו, אבל בזמנינו מצאו בלוח המודעות של "טמפל" - עקב מיעוט מתפללים בלילות שבת, הוחלט לבטל את התפילה. לגבי תפילת שבת בבוקר, הוחלט לעשות תורונות... ובכביכ"ס רפורמי אחד היה כתוב "סוור לרגל החיים".

♦ **"ואני הנני מביא את המבול פעם היתה עצירת גשמים"** רבי אברהם אביש מפרנקפורט היה בדרך לבית הכנסת התפלל עם הציבור שירחם ה' וישלח גשמים. בדרך פגש איש אחד שמעשיו רעים לה', והיה קל שבקלים בענייני יראת שמים, וביקש ממנו שיבוא וי"כ להתפלל עם הציבור על הגשמים. התחמק ואמר לו, מה כבר תפילתי יכולה להועיל לגשם, וכי בכוונתך להתלוצץ ממני? ענה לור' אברהם, אנשים כמותך הביאו לעולם מבול, לא רק גשם.

♦ **"מכל הבהמה הטהורה תקח לך שבעה וכו', ומן הבהמה אשר לא טהורה היא שנים"** בהגדת "מעשה רב" מסופר, כי באחד הימים נסע רבי שאול בראך מקאשווי לא"י לבקר את אמו הזקנה. כשעמד בנמל והמתין לאוניו, נגשה אליו נסיכה מבית המלכות האנגלי ואמרה לו: "אני מכבדת מאד את התנ"ך ואף פעם התנ"ך יקר בעיני, אך דבר אחד מזויר בעיני, ואינני מצליחה לקלוט אותו, מדוע יש לכם, היהודים, כל כך הרבה ילדים"? אם את מכבדת את התנ"ך, השיב לה הרב תשובה ניצחת, בוודאי הנך יודעת אודות מה שכתוב בפרשת נח, שהקב"ה ציווה את נח להכניס לתיבה מכל החיות שניים שנים, אבל מהבהמה הטהורה אמר להכניס שבעה שבעה. לפיכך, אנוחנו הטהורים שבאבות, איננו מסתפקים בהולדת שנים שנים, אלא מבקשים לכל הפחות שבעה שבעה.

♦ **"בשנת שש מאות שנה לחיי נח בחודש השני בשבעה עשר יום לחודש ביום הזה נבקעו כל מעיינות תהום רבה וארובות השמים נפתחו"** הגאון רבי משה וואלפסון בספרו "אמונת עתיך", כתב דבר נפלא, שהמבול נקבע ב"ז מרחשוון, וברור שכן נכתב ונחתם בראש השנה ויום הכיפורים והושענא רבא, כי נח ודורו לא התחזקו כל צרכם לבטל את הגזרה בימי התפילה והתשובה של תשרי, ומכל מקום אל"פ שכבר נזורה הגזרה, מכל מקום כשהתחיל המבול לירד ב"ז חשוון כתוב, "ויהי הגשם על הארץ, ופירש"י, ואע"פ שלהלן הוא אומר ויהי המבול אלא כשהורידן הורידן ברחמים, אם יחזרו בתשובה יהיו גשמי ברכה, וכשלא חזרו היו למבול. כלומר שאע"פ שכבר נגזר בימי הדין שיהיה מבול לעולם, אילו היו חוזרים בתשובה, היה המבול שנגזר נהפך לגשם. ולכן אנו קוראים תמיד פרשת נח בתחילת חודש מרחשוון, לעודדנו שהגשם שבער ראש השנה, יום הכיפורים, הושענא רבא ושמיני עצרת שהם ימי הדין והחתימה, אל נתייאש ממידת הרחמים, והגם שירר האיתנים חלף והלך לו, ואפילו אם נגזר ח"ו שיהיה המבול מוטב, בכל זאת ביכולת ישראל להפוך הצירופים לטובה ע"י תשובה ותפילה, ולעשות מנגנון ונגו, ומפפע שפע, ומצרה רצה, וגם אחרי החתימה עדיין יכול להתהפך הכל לטובה ולברכה, כמו שב"ז חשוון בו התחיל המבול, היה ביכולת הדור ההוא להפוך המבול לגשמי ברכה". (ווי העמודים)

♦ **"וישלח את העורב ויצא ושוב"** מספרים, כשהציעו לרבי צבי הירש ברלין את הרבנות בברלין, רבים ממקורביו הניאו אותו מלקבל את

סיפר יהודי אחד שלמד אצל מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל בישיבה-קטנה, ובאחת השנים כאשר נכנסו תלמידי הישיבה למרן זצ"ל לשמחת פורים, מיד כשנכנסו לביתו עברו לפניו והוא האציל לכל אחד מהתלמידים ברכה אישית, והנה לאחר שישבו בביתו וכבר עמד לצאת, התחכם אחד התלמידים ופנה שוב אל רבנו וביקש 'ברכה שניה'... על אתר השיבו רבנו בבת שחוק ונעימות: "הרי 'ברכה שניה' היא 'יוצר האדם'... ועוד א מענשט" – תהיה 'בן אדם' בהנהגתך.

מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל כשהיה שומע על לידת בן לאחד ממשפחתו או ממקורביו, היה אומר להם: "היסוד ושורש העבודה כותב שכששומע שנולד בן היה אומר, ב"ה נולד עוד עובד ה' ללמוד תורה". וכשהחל לכהן כראש כולל פוניבז' היה מגיע הרבה לשמחת 'שלום זכר' של האברכים, ובשאר השמחות היה מגיע פחות. פעם השיב לשאלת חתנו הגר"ז ברלין, מפני מה נראה שיותר משתדל ללכת ל'שלום זכר' משאר שמחות, והשיב: "אני אוהב את האברכים ושמה להשתתף בשמחתם. בשאר השמחות יש 'מזרח' ויש כיבודים ואני בורח מזה, בשלום זכר אין 'מזרח', אין כיבודים, רק באים לשמוח עם בעל השמחה, לכן לשם אני אוהב ללכת".

כאשר נכנס ועם ילד בר מצווה למרן הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל אמר הגרא"ל: "אני רגיל לומר להם שיקבלו עליהם את עניין האמת. והם חושבים שזה כל כך פשוט, אבל זה כלל לא פשוט, והוסיף כי שמע בשם 'החזון ששאר' על ג' אנשים שהם בדרגה של 'מודה על האמת', ואחד מהם הוא רבי חיים עוזר זצ"ל – הרי שזו מעלה רבתא שרבי חיים עוזר יכול להתהדר בה. ואכן לגבי משה רבינו ע"ה אמרה תורה "ושמע משה ויטב בעיניו" שהודה ולא בוש, ולא אמר לא שמעתי אלא "שמעתי ושכחתי".

והנה עלה זית טרף בפיא ברש"י: ודרשו בפיא לשון מאמר, אמרה יהיו מזונותי מרורין כית בידו של הקב"ה ולא מתוקין כדבש ביד בשר דם: כאשר בן תורה ביקש ממרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל ברכה לפניו, עמד בחדר יהודי נוסף שרק שאלה לחלל החדר: אינני מבין את הבקשה "ונא אל תצריכנו ה' אלוקינו לא לידי מתנת בשר דם ולא לידי הלואתם, כי אם לידי המלאה הפתוחה". מה אנו מבקשים? שלא נקבל מתנה ואפילו לא הלואה מגמ"ח כל שהוא? איך, אם –

וְיִשְׁלַח אֶת הָעֶרֶב וַיֵּצֵא יֵצוּא וְשׁוּב עַד בִּבְשֵׁת הַיָּמִים מִעַל הָאָרֶץ (ח', ז')

ופרש"י: "יצוא ושוב - הולך ומקיף סביבות התיבה ולא יחל בשליחותו".

הנה מוצאים אנו, כי אף שנח מצידו ביקש לשלוח את העורב מן התיבה בכדי להוכיח האם כלו הימים מעל פני האדמה – העורב לא ניא את המלא את השליחות, עד שלבסוף נשלחה היונה לשליחות זו, וכפי שנאמר בפסוק הבא: "וְיִשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה מֵאֹתוֹ לְרִאיוֹת הַקֶּלֶל הַיָּמִים מִעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה". ויש להבין: מדוע אמנם גלגלה ההשגחה העליונה את הדברים כך שהעורב לא ימלא את שליחותו של נח – אלא היונה?

בכדי להשיב על שאלה זו, נפנה אל מעשה מבית מדרשו של הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל.

היה זה בתקופה בה ישיבתו של הגאון, ישיבת 'ליקווד' המעטירה, היתה נתונה במצב כלכלי דחוק וקשה ביותר, עד שכמועט וכרעה תחת משא החובות. אולם אז, לפתע, ביום מן הימים, נראה היה כי הגיעה הישועה: אחד מעשייריה הבולטים של 'ניו יורק' ניא את להרים תרומה בסכום עתק, כזו שיהיה בה כדי לחלץ את הישיבה ממיצר!

אלא שלצד נדיבות ליבו, היה לאותו עשיר תנאי קודם למעשה: הוא ביקש כי תערך מסיבה רבתי לכבודו, וכי תמונותיו לצד ראש הישיבה – תפורסמה בעיתוני האידיש היומיים של 'ניו יורק': ה'טאג' וה'פרוורערסט'.

המשך דבר העורך << הדובים והאריות

ששלח הקב"ה כדי

להגין עליו, נמנו בעדם מלממש את זמנם. אך היו עוד שניים, (ורבים יכולים להיכלל באחת מהשניים הללו...) שממש פתחו קמפיין מולו. אחד מהם היה שקרן, לא רואה את האמת בעיניים, מבטיח מכזב ומשקר, והשני היה 'לחזר' מקצועי, עזר גבול אחוז החסימה, שרק ניסה למצוא שותפים כדי להיכנס למקום חפצו.

פניני חכמה ודעת ממרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל

כן, אני הדל והאביון אפרנס את ילדי מדי חודש, אם לא אקח הלוואה? ובנוסף להוצאות השוטפות, עלי גם לחתן לילדים! מהיכן? רבינו הגיב ככאב ואמר: אתם יודעים מדוע בני אדם אינם זוכים לסייעתא דשמיא בממונם? מדוע התפילה על פרנסה, אינה מתקבלת? כי אין מאמינים די הצורך בכך שהקב"ה יכול לתת! בן אדם מתפלל, ועם זאת הוא מוטרד בהרהורים: נו, כיצד הקב"ה באמת יתן לי? אם לא מתנה ואפילו לא גמ"ח, מאין יבוא עזרי? ואז הגביה מרן את קולו ואמר: האם אתה דואג להקב"ה? וכי הוא יתברך זקוק לעצות שלך? הוא לבדו יודע איך לתת לך! כן, כן, לא במתנת בשר דם ולא על ידי הלוואתם, אלא מ"ידך המאה הפתוחה הקדושה והרחבה!", וכאשר מאמינים בזה, אז ה' שומע את התפילה.

אחד שאל את רבינו זצוק"ל איך נותנים לילדים בשבת עוף עם עצמות, הם עלולים להיכשל חלילה באיסור בורר. אולי עדיף להגיש להם עוף בלי עצמות?

שאל רבינו: איפה יש עוף בלי עצמות? ענה: "כינו מערב שבת, יוצאו את העצמות". שאל רבינו: "מי יוצא את העצמות, אתה תוציא?". ענה: "האמא תוציא". הפטיר רבינו: "וכי אין לה די עבודה בערב שבת, שאתה רוצה להוסיף לה עבודה?". אמר: "היא העלתה את השאלה, היא מעוניינת לעשות את הדבר הטוב ביותר". ענה רבינו: "יש לה מספיק עבודה ביום ששי, אין להכביד עליה!".

סיפר מרן זצוק"ל, שהגיע אליו אברך וביקש הסכמה לקונטרס הקורא להחזיר עטרה ליושנה ולהקפיד על גילוי משקים. השולחן ערוך (יורה דעה קטז, א) מתיר והגר"א אוסר. הוא השיג הסכמה מגדולי הדור, אך מרן הגרא"ל זצוק"ל הודיעו שלא יצטרף להסכמתם. כשנשאל מדוע אמר: "בוא נראה מה יקרה למי שמקפיד על גילוי (ורבינו הקפיד בו!); התינוק בוכה והאם מבינה לו דיסה. מחמת את החלב, בוחשת את האבקה, ושומעת קול חבטה ויללה. הילדה נפלה, אולי נפצעה. רצה לראותה, הרגיעה וחזרה. הדיסה נשארה לרגע מגולה, יש לשפכה ולהכין מחדש".

סיפור לשילוחן שבת

זכות על ידי זכאי וזך...

דא עקא, שדעתו של רבי אהרן ביחס לאותם עיתונים, היתה ידועה: הוא החריס אותם מכל וכל, וזאת בעקבות חילולי השבת הפומביים שלהם ובעקבות העובדה שהופיעו בימי שבת כבימי חול! ובכן מה עושים?

ישיבות, ארגונים ומוסדות אחרים – התירו לעצמם לפרסם בעיתונים היהודים הללו, שהיו היחידים שפעלו ב'ניו יורק' של אותם הימים. אולם רבי אהרן? הוא לא היה מוכן להתפשר בשום אופן... "אתם עוד תראו!" אמר למנהלי הישיבה: "ה' יעזור לנו! אך לא ניתן לקדש שם שמים בלימוד תורה שמתאפשר על ידי חילול השם!".

ומה היה בסופו של דבר? לא יאומן... רבי אהרן לא זז מעמדתו, אולם העשיר – כן! לנוכח עמידתו העיקשת של רבי אהרן על עקרונותיו – נכנע הלה, וניאות להעביר את סכום התרומה מבלי כל תנאים מקדמים!

בהזדמנות אחרת, סיפר הרב ציוויאק, מנהלה האדמיניסטרטיבי של ישיבת 'ליקווד', לרבי אהרן – את אשר סח כ"ק האדמו"ר בעל ה'שפת אמת' מגור כי "אם ראתי אברך הלומד ביראה ובהתמדה, ואף על פי כן אין תלמודו מתקיים בידו- אין זה אלא

אמר המחבר: "אבל זו חומרה ראויה". ענהו רבינו: "חומרות תחמיר על עצמך. אבל אתה הרי תלך ללמוד, ואת החומרה תשאיר לאשה? לא אתן לך הסכמה".

עוד מעניין זה: הרבנית קנתה בנות. השאירה במטבח על השיש כדי שרבינו יעשרן ופנתה לנוח. רבינו קטע ראש בונה ועישר. פנה רבנו הגרא"ל זצוק"ל לנכדו ואמר: "תאכל את שארית הבונה". הנכד סירב. הוא אינו אוהב כל כך בונה. נימק רבינו: "בונה שלא אוכלים משחירה. סבתא תקום ותראה שהבונה השחירה, ידאב לבה. אני רוצה שתצטער. לזרוק, זה 'בל תשחית'. תאכל, בבקשה". והנכד בשלו. בירך רבינו ואכל בעצמו. מה שהנכד לא ידע, שעד אז לא אכל רבינו בונה. כידוע, שיח הבנות צומח מחדש בכל שנה, אבל שורשיו נשארים בארץ. אמנם בשר"ע (או"ח רג, ג) נפסק שברכתו "בורא פרי האדמה", אך לדעת התוספות ברכתו "בורא פרי העץ", ואף בדעת השולחן ערוך יש שכתבו שברכתו 'האדמה' מדין ספק, ויתכן שיש אף לחשוש לערלה. הכרעת המשנה ברורה! וה'חזון איש' שברכתו 'האדמה' בוודאות. ורבינו, כדרכו, חשש לעצמו אף לדעות יחידות, ונמנע מאכילת בונה. אבל אם יש ספק קל שמא הרבנית תצטער מעט, עבר על גדר ואכלו.

סיפר בנו הגר"מ: זכורני, לפני למעלה מעשרים וחמש שנה, כאשר התפרסמו דברים על רבי חיים הלוי מבריסק, אבי קרא, שלא כהרגלו, את כל מה שכתבו שם. וכאשר סיים לקרוא לא היו לו השגות על הדברים הכתובים כשלעצמם, אך התבטא ואמר לי: 'העיקר חסר מן הספר...!'

והסביר: כתבו על הגאונות של רבי חיים, וזה נכון מאד, אבל התחום של הגאונות פחות מעניק לנו מוסר-השכל, כי אחרי הקריאה אדם מהרהר לעצמו וכי אני יכול להגיע לגאונות של רבי חיים הלוי מבריסק? "לעומת זאת הכתיבה שיכולה להביא תועלת לאחרים, היא הכתיבה על אודות הלב הטוב והמידות התרומיות שלו. לחלק הזה יש את הכח לעורר ולהחריד כל אדם, גם עכשיו בדורנו.

"אבי המשיר אמר כי רבו, ובי שמחה זליג מבריסק סיפר לו כי החפץ חיים אמר פעם: 'בעובדה שרבי חיים גאון הדור אינני מקנא בו, כי אם לי היה את הכשרונות הללו גם אני הייתי גאון הדור, אך זה שיש לו להגר"ח מקום בלבו לכל אחד ואחד, בזה אני מקנא בו, כי בזה גם אני יכול ומדוע אני לא כמותו'.

בשל היותו סמוך על שולחן חותן המאכיל אותו בכסף שאינו כשר! בכסף שכזה, אין התורה יכולה להתקיים!".

רבי אהרן אישר את הדברים, והרב ציוויאק ניצל את ההזדמנות בכדי להקשות: "כיצד איפוא נוהגות הישיבות, המקבלות תרומות מגורמים רבים, מבלי לביר את מקור הכסף?", ואילו רבי אהרן הרהר רגע ולאחר מכן השיב:

"הישיבות מקבלות כסף ממקורות רבים, וכן הכסף שאינו כשר – מתערב בכסף כשר, ובאופן זה אין מקום לחשש. אולם דע לך: אם לעיתים יש כשלונות ותקלות בישיבות – אין זה אלא משום שאותן ישיבות התקיימו מכסף שכולו בלתי טהור!".

הרי לנו, כי למטרות טהורות – יש להשתמש בכסף טהור, ומכאן, כי ככל שהמטרה טהורה ונעלה יותר – כך יש להקפיד שהאמצעים המובילים אליה יהיו טהורים ונעלים יותר!

מעתה, על פי יסוד זה משיב מרן ה'חפץ חיים' על קושייתנו ואומר, כי אמנם, משמים גלגלו את הדברים כך ששליחותו של נח, אשר אפשרה את צאתו מהתיבה ואת תחילת קיומה המחודש של הבריאה ושל האנושות כולה – תתבצע על ידי ה'אמצעי' הטהור ביותר, על ידי היונה, ולא על ידי העורב – שהינו בעל חיים טמא, שכן אילו היה אמצעי טמא משמש כמטרה כה נעלה – עלולה היתה להיות לכך השפעה על כל עתידה של הבריאה! (ללמדך - ר"מ פרוינדליך)

מהמדרש אנו למדים שסופו הפסד. אם יבוא אחד מהם ויפער פיהו כלפי גדולי הדור ועמלי התורה, הרוח והצלח לא יעמוד לו. את סופו מביא המדרש - 'הרה' עמל וילד שקר'. הבחירה שלנו, כנח, לעשות רצון ה', היא הזכות שלנו להיות חרדים. נאמנים לה' ולתורתו. לעשות רצון ה', בתורה ובטהרה.

בברכת שבת שלום,

העורך

נדרי לה' אשלם

נציב שבת

פרשת נח

הרב דב אליאש שליט"א

לרגל השמחה השורית במעוננו

באירועי הבן

הבה"ח שמואל אליאש שליט"א

בשטעט"מ

יה"ד שזכות הרבים תעמוד לכם לטעם ברכה והצלחה ותזכו לראות רוב נחת מכל יוצ"ח

הנגבה". "והמים היו הלון וחסור". "הלון ושוב". "הלון וגדל". "הפירוש הוא: "הלון ונסוע" - מי שרק אוהב לנסוע הלאה בלימוד ללמוד כל פעם דברים חדשים, ואינו חוזר על הראשונות, אצלו נתקיים "והמים (רמז לתורה כמובא בגמרא ב"ק) היו הלון וחסור, שהתורה נחסר אצלו ואינו מתקיים. אבל מי שהוא "הלון ושוב" - שלומד ושוב חוזר על מה שלמד, על זה נאמר "הלון וגדל", שהולך מעלה מעלה בדרגת לימוד התורה ...

♦ **וימת תרח**... איזה רשע כל עם ישראל אומרים אחריו קדיש? 'וימת תרח בחרן' המילים האחרונות בפרשה; ומיד לאחר מכן בכל תפוצות ישראל אומרים "יתגדל ויתקדש שמיא רבא..."

♦ וימח את כל היקום באסיפה של רבאים ודוקטורים "מתקני הסידור" עלה לדיון: מה יש לעשות ל"יקום פורקן": למחוק אחד ולקיים אחד או למחוק שניהם? קם המופלא שברבנים הדוקטורים ואמר: שניהם ידנם למחיקה. ומקרא מלא הוא: "וימח את כל היקום"

♦ **שנים איש ואשתו**... במדרש מסופר כי השקר הגיע לתיבה וביקש להכנס, אמר לו נח: אינך יכול להכנס ללא בן זוג. הלך השקר וחיתש בן זוג ומצא את ה'פחתא' 'עווי"ש. ניתן להמליץ ולספר את המשך הסיפור על פי דברי ומדרש: לאחר תשעה ירחי לידה נולד ילד 'לשקר' ול'פחתא', ונתגלע ביניהם ויכוח קשה איך לקרוא את שמו של הילד; השקר ביקש לקרוא לו על שמו 'שקרונבסקי', ואילו ה'פחתא' רצה על שמו 'פחולסקי'... לבסוף נתרצו ונתפשרו ביניהם ומצאו שם מוסכם... ויקרא שמו 'פוליטיקה'... גם שקר וגם הורס את הכל

♦ מנשה בחבר כנסת שלפני הבחירות זעק מעל כל במה כי יש לפעול להצלת הבחירות (עבור...) לשם שמים... ואחרי הבחירות נהג שלא לפי רצונם של גדולי ישראל. אמר לו ר' יענקל'ה בהזדמנות הראשונה שפגשו, לפני הבחירות זעקת לשם שמים, ואחרי הבחירות זה הפך להיות "השמים כסאי"

♦ פעם בעוברה במסדרון תלמוד תורה "עץ חיים" שמע מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר את אחד המלמדים כשהוא מסביר לתלמידיו את הפסוק "את האלקים התהלך נח" - כאן כתוב שנח חי עם שויתי ה' לגדי תמיד! נכנס רבינו לכיתה ושאל את המלמד, מהיכן הביא פשט מקורי זה. השיבו המלמד, אלו דברים מפורשים בגר"א! על דברי הרמ"א בסעיף הראשון בשולחן ערוך "שויתי ה' הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים ... כתב בבאור הגר"א: כמו שכתוב "איש צדיק תמים את האלקים התהלך נח".

♦ **נח איש צדיק** בדרתיו: יש מרביתנו דורשים אותו לשבח ... ויש שדורשים אותו לגנאי... פעם נכנס אחד מרבני תל אביב לשמחת קידוש במוז"ץ בבוקר שבת קודש פרשת נח. הרבי ה'נחלת דן' כיבדו במשקה, נתן לו כוסית משקה למיתר "לחיים". הלה התנצל שאסורה עליו שתיית משקה חריף. החזיר לו הרבי בהטעמה: "יי"ש - דורשין לגנאי ויי"ש מרביתנו - דורשין לשבח..."

♦ לאורך הפסוקים העוסקים בתיבת נח, אנו מוצאים הבדלה ברורה וחלוקה שאין מקום לטעות בה. לדוגמה: "ובאת אל התיבה אתה ובניך", עזרת גברים, "ואשתך ונשי בניך", עזרת נשים. רק לאחר מכן נמנים בעלי החיים - "ומכל הבהמה אשר הטיבה להחיות את רוחו". "ובאת נח ובניו", שוב חלוקה בין המינים, "ואשתו ונשי בניו". וכמובן שוב בעלי החיים בנפרד. וגם לגבי היציאה מן התיבה הסדר מעט שונה אך עדיין החלוקה ברורה. אבל כשמגיעים לאוכל - כולם נדחפים לאותה צלחת. "והיה לך ולהם לאכלה".

♦ **כי מלאה הארץ חסם** רב אחד קרא על קהילתו את הפסוק הזה, שאלוהו 'עד כדי כך?! הרבי הסביר בני קהילתו אין להם ספרי לימוד ולהכח, או חסידות... תמצאו בארונות הספרים שלהם רק חמ"ס חומש, מחזור, סידור...

♦ **אלה תולדות נח נח** - למה נכתב פעמיים נח? היה פעם אחד שהתחתן וביאר שנח נח אלו ר"ת נ'עשה ח'תונה, נ'קח ח'ובות. לאחר שבוע, שהתגרש בפרשת לך, ביאר שזה ר"ת ל'א ח'תונה, ל'א ח'ובות...

♦ **רמש** פעם שאלו רב אחד, מהמומחים הגדולים בציבור החרדי לענייני תולעים וכדומה: אתה לא מפחד, לאחר 120 שנה, מהתולעים והנמלים שיבואו לנקום בך. ענה הרב 'קניית חלוקה בגוש קטיף'.

♦ **וטרף בפייה** איך יודעים שהיונה היא זכר? כי אם זאת הייתה נקבה, אז לא הייתה מצליחה להחזיק את עלה הזית בפייה, כי היא לא יכולה בלי לדבר.

♦ **והמים היו הלון וחסור**. מסופר על הגה"ק מגאלנטא זי"ע שעמד שנה אחת בפתיחת זמן החורף בישיבתו וכך דרש: דעיקר קניית התורה הק' הוא רק על ידי חזרת הלימוד, ובלי זה אי אפשר לשום מדרגה בתורה. 'הק' בזה פירש את המסורה שנאמרה ארבעה פעמים על המילה 'הלון'. 'הלון' ונסוע

"מבחן הנאמנות" לפני הבחירות למועצה, הגיעו שלושה עסקנים - אברהם, יצחק ויעקב - לבירור אצל מנהיג הדור. הרב יעקב שאל את אברהם: אחד מהם תמיד אומר אמת. אחד מהם תמיד משקר. אחד מהם עונה אמת או שקר באקראי. הרב שאל את אברהם: מהו סדר היושר שלכם? מי דובר אמת, מי משקר ומי אקראי? אברהם ענה: "יצחק הוא זה שתמיד משקר". לאחר מכן שאל הרב את יעקב: "האם מה שאמר אברהם נכון?" יצחק ענה: "אני איני המשקר! יעקב הוא שתמיד משקר". לבסוף שאל הרב את יעקב: "מי מבינים תמיד אומר אמת?" יעקב ענה: "אברהם הוא זה שתמיד אומר אמת". **מי מבין השלושה תמיד אומר אמת, מי תמיד משקר, ומי עונה באקראי?**

מ"ח ולב - סדרה בתוך מדור 'לדעת', על סדר מ"ח קניני התורה

על ידי הציונים האלו, ובכך אנו באים להתחבר לנקודת הישרות שבתוכנו.

והתורה היא התרופה שמסלקת את העקמומיות והחשבוניות רבים, ונותנת לנו את האפשרות לזכות לישרות השכל לישרות הלב כדי שנוכל לזכות על ידה ליותר ישרות.

גישה כזו ללימוד התורה, דורשת מהאדם להניח בצד את הרצונות האישיים שלו, להשגת הצרכים שלו, ולחפש את התכלית את האמת, לבקש את האמת את הישרות, וכך האדם יזכה לגלות את הפנמיות של התורה, את 'הפקודי ה' ישרים משמחי לב'.

ג' הגר"ח שמואלביץ זצ"ל אמר פעם מדוע רואים לפעמים אנשים שלומדים, וחסר להם את ה'משמחי לב', לא רואים את הברק בעינים שלהם, הסיבה לכך היא כי רק פקודי ה' ישרים הם משמחי לב, כשאדם לומד תורה מתוך עקמומיות כדי למצוא את החידושים שטובים לו, שיעלילו לו בחברה וכדו', הוא לא זוכה לראות את הפקודי ה' ישרים, אך כשאדם מחפש באמת

מאליו יתחדש בו התעוררות שיביאה אל הדרך הטוב. והוא מה שאמרנו זכרונם לברכה הלואי, אותי עזבו ותורתי שמרו, שהמאור שבה מחזירו למוטב.

נמצא שהדרך לקנות את הישרות הפנימית היא עסק התורה, אולם כדי לזכות לתורה צריך גם לקנות את מידת הישרות, ונשאלת השאלה מהיכן מתחיל הגלגל, מהישרות או מתורה?

נפשי חמדה בצל ידך

לדעת

כל רז סודך

פרקי הדרכה לזכרון וידעת והתורה

הרב אברהם ברוך גודמן

ב] על כורחני לומר, שכדי לזכות לתורה שמישרת את האדם, צריך לגשת לתורה בגישה של לימוד בישרות, לקבל את הישרות של התורה, להבין שתורה זה לא רק טקסט של דברים חכמים אותם אנו לומדים, אלא תורה זה חכמה מעוקה שממנה מושתת כל מערכת העולם, הכל נולד ומסודר מכח התורה, וכשלומדים את התורה מתחברים לבורא שאסתכל באוריתא וברא עמלא, אנחנו לומדים את רצון ה' המתגלה ע"י התורה.

כל ציווי ואזהרה אותו אנו לומדים בתורה, אנו עמלים להבין את כוונת הבורא בציווי הזה, כמו כן כשאנו עמלים להבין את כוונת חז"ל שפירשו לנו את התורה, שציווי לנו ציוויים עליהם הצטוונו בתורה, הכל זה לימוד להכיר את רצון הבורא שמתגלה לנו

ישרות - אוהב את המישרים

א] עברנו את שמחת תורה, רקדנו שרנו עם התורה, גילנו את שאיפתנו ורצוננו להדבק בתורה, כעת הגיע הזמן לממש את הרצון והשאיפה שלנו, להשתמש בשפע שהושפע עלינו.

האדם בטבעו הוא ישר כמו שכתוב בפסוק 'האלוקים עשה את האדם ישר והמה בקש חשבונות רבים', העקמומיות של האדם הטעויות של האדם נובעות מכך שהאדם נמשך אחר העולם הזה שדומה לחושך המטעה אותו, ומביאו לידי טעויות, והיפוך האמת, וכך הוא נעשה עקום.

התורה היא 'ישרות' כמו שכתוב 'פקודי ה' ישרים משמחי לב', כדי שהאדם יתחבר לתורה, צריך לגלות בתוכו את מידת הישרות, לגשת לתורה ממקום שהוא רוצה להשיג את הישרות שבתורה.

לא זו בלבד אלא אדם צריך להרגיש 'אהבה' לישרות, כמו שכתוב במשנה 'אוהב את המישרים' איך משיגים את מידת הישרות? איך משתחררים מהעקמומיות של המה בקש חשבונות רבים?

כידוע סולמו של רבי פנחס בן יאיר, שעליו בנה המסילת ישרים את ספרו החל ממידת הזהירות בו אדם מפקח ומתבונן במעשיו ודרכיו, כלומר להשתחרר מכל טעויות העולם הזה שהיצר מטעה את האדם, עד שרואה את הטוב כרע ואת הרע כטוב.

אולם כדי לקנות את המשקפיים הנכונות לפקח במבט נכון על העולם, על תכליתו, על יעודו, על תפקידם של האנשים על אדמות, על התפקיד האישי של כל אחד בכל שלב ושלב בחיים, צריך להתחיל מתחילת הסולם של רב פנחס, 'תורה', תורה היא זאת שמביאה ידיו זהירות.

וכלשוננו של המס"י, **אך אלו עוסק בתורה בראותו דרכיה, ציוויה ואזהרותיה, הנה סוף סוף**

ברכות מאליפות

לידידינו ומכובדנו

הרה"ג **אברהם ברוך גודמן** שליט"א

בעל טור 'לדעת' 'מח ולב' 'ורוממות'

בעלון מה אשיר לה',

ובעמ"ס ספרי מ"מ על הש"ס,

'לדעת' 'כרחם אב' ועוד

לרגל פתיחת 'כולל חושן משפט'

בעיר קרית יערים יצ"ו

ית' ה' ויזכה להעמיד תלמידים הרבה

העוסקים ומחכימים בליבון הלכות

חו"מ החמורות, ויפזו מעייניתיו חוצה

מערכת מה אשיר לה'

לתגובות ולרשימת תפוצה: 7692680@gmail.com נא להמנע מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

שבת שלום ומבורך